

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
POPELY/2407/2021

22.4.2025

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission lausunto koskien OX2 Finland Oy:n Hallan merituulivoimapuistohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää näkökohtia hankkeen rajanylittäviin, vaelluskaloihin kohdistuviin vaikutuksiin

Hankkeen aikaisemmassa suunnitteluvaiheessa komissio on antanut lausunnon:

https://www.fsgk.se/wp-content/uploads/2022/10/webSRRJK_lausunto_Hallan_merituulivoimapuisto.pdf

Vaikutusten arvioinnista komission aiemmasta lausunnosta:

"Komissio korostaa, että on etukäteen vaikeaa arvioida mahdollisia riskejä vaelluskaloille johtuen edelleen vähäisestä kokemuksesta merituulivoimaloista Perämeren pohjoisosissa, tai vastaavista olosuhteista. Tämän takia on tarpeen tutkia asiaa ja pyrkiä minimoimaan vaikutukset. On myös tärkeä arvioida mahdolliset yhteisvaikutukset olemassa olevista tai suunnitteilla olevista merituulivoimahankkeista."

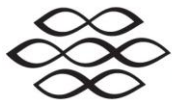
Toiminnanharjoittajan vastaus nyt lausunnolla olevassa YVA-selostuksessa:

"Vaikutuksia vaelluskaloille on arvioitu YVA-selostuksen A-osan luvussa 6. Vaelluskalojen esiintymistä selvitettiin kalastustiedustelulla, kirjallisuuskatsauksella sekä muuhun olemassa olevaan tietoon perustuen (mm. merkkipalautukset). Tarkemmin tiedot on kuvattu liitteessä 8."

YVA-selostuksen liitteen 8 yhteenvedossa liittyen vaelluskaloihin:

"Hankealueella ja sen läheisyydessä kalastetaan vaelluskaloja pääasiassa kaapelireittivaihtoehtojen kohdalla ja niiden rantautumisalueilla. Tutkimus- ja saalistietojen perusteella alueella havaitaan kutuvaelluksella olevia lohia ja etenkin rannikon läheisyydessä liikkuvia meritaimenia. Myös siikaa saadaan saaliiksi jonkin verran. Alueella tavattavat vaelluskalat ovat suurelta osin peräisin kauempaa, mutta myös lähimmistä suuremmista joista (Pyhäjoki, Siikajoki) tulee jossakin määrin siikaa ja taimenta. Kaapelireittien alueella ja lähialueen jokien suistoissa liikkuu todennäköisesti myös nahkiaisia."

Avomereltä vaelluskaloista on vain satunnaisia yksittäisiä havaintoja, ja varsinaisen tuulivoimapuiston alueelta havainnot puuttuvat kokonaan. Tuulivoimapuiston

suunnittelualueen läheisiltä merialueilta on kuitenkin saatu joitakin yksittäisiä merkkipalautuksia merkityistä meritaimenista.

Hankealueen vaihtoehtoisten kaapelireittien kautta kulkee kohti pohjoista vaeltavia lohia ja taimenia, joita saadaan saaliiksi Hailuodon länsipuolen pyyntipaikoilta. Myös tuulivoimapuiston suunnittelualueella vaeltaa todennäköisesti ainakin lohia.”

Komissio toteaa, että Halla-tuulivoimapuiston hankealue mukaan laskien siihen kuuluvat kaapelireitit ovat todennäköisesti aluetta, joka on tärkeä kalojen vaellusreitti. Edelleen puuttuu kuitenkin tarkempaa tietoa lohen, meritaimenen, vaellussiian ja nahkiaisen vaelluksesta, koska olemassa oleva tieto perustuu saalistietoon kalastuksesta. Tarkempi tieto vaelluksesta edellyttäisi esimerkiksi telemetriatutkimuksia.

Rajan ylittävät näkökulmat

Ruotsin puolelle, Kalixin edustalle, suunniteltuun Polargrund-tuulivoimahankkeeseen lupaviranomainen Norrbottenin Lääninhallitus teki seuraavat täydennysvaatimukset hankkeen etenemiselle (suomennettuna alla):

*”Lohen esiintymisen ja käytön selvittäminen hankealueella: **Yhtiön on raportoitava siitä, miten kutevat aikuiset lohet käyttävät hankealuetta joko liikkumalla tai oleskelemalla siellä vaelluksensa aikana Kalix- ja Tornionjokiin.**” ... ”Postmolttien vaellusmallien kartoittaminen: **Yhtiön on ilmoitettava, käyttävätkö poikaset (postmoltit) hankealuetta osana vaellusreittiään.**”*

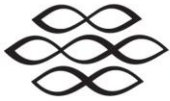
”Raportin on perustuttava olemassa oleviin tutkimustietoihin, vaihtoehtoihin seurantamenetelmiin tai, jos tällaisia tietoja ei ole, aikuisten lohien merkintätutkimukseen, jossa käytetään esimerkiksi akustista telemetriaa tai GPS-lähettimeä. Tutkimuksen on oltava riittävän kattava, jotta voidaan selvittää, onko haetulla alueella lohien/postmolttien tärkeitä vaellusreittejä.” (Begäran om komplettering av ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon för vindkraftparken Polargrund Offshore i Bottenviken, Länsstyrelsens diarienummer 16874–2024, 31-3-2025)

Komissio katsoo, että yllä mainitut tietotarpeet koskevat samantyyppisiä Perämerelle sijoitettavia hankkeita ja niiden vaikutuksia vaelluskaloihin molemmin puolin rajaa.

Yhteis- ja kumulatiiviset vaikutukset

YVA-selostuksessa kuvataan rajanylittäviä yhteisvaikutuksia seuraavasti:

”Kalojen vaellukseen kohdistuvat mahdolliset rajat ylittävät yhteisvaikutukset voivat mahdollisesti myös olla kohtalaisia, mikäli kalojen kulkureiteillä on useita esteitä eli voimalarakenteita laajalla alueella johtuen useasta eri hankkeesta eli kalat voivat joutua jossain määrin muuttamaan vaellusreittejään, mikäli useampi hanke toteutuisi. Vaikka kalat osaavat väistää esteitä ja niiden halukkuus uida kohti kutujokia on suuri ja suurin osa vaelluksista tapahtuu rannikon lähellä, vaikutuksen todellista suuruutta on kuitenkin tietopuutteiden vuoksi vaikea arvioida tarkemmin.”

Komissio korostaa yhteis- ja kumulatiivisten vaikutusten arvioinnin tärkeyttä erityisesti vaelluskalojen osalta. Tornionjoen lohi vaeltaa jopa eteläiselle Itämerelle asti ja tämän vuoksi on tärkeää, että yhteis- ja kumulatiiviset vaikutukset kaikesta suunnitellusta merituulivoimasta, joka sijoittuu lohen elinkiertonsa aikana hyödyntämälle alueelle, arvioidaan riittävästi.

Lausunnon on valmisteellut komission vesi- ja ympäristöinsinööri Simja Lempinen. Komissio on hyväksynyt lausunnon sähköpostimenetelmällä 22 huhtikuuta 2025 ja lausunto on tallennettu ACTA diaarihallintajärjestelmään.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio